

CDJA

GRONDSLAGEN

DOCUMENT

2025-2030

COLOFON

Grondslagencommissie 2025–2030

- Job Siegmann
- Ramon Roks
- Elise Priester
- Emma Tiggelaar

CDJA

Email: secretaris@cdja.nl

Adres: Buitenom 18, 2512XA Den Haag

Website: www.cdja.nl

INHOUDSOPGAVE

Introductie	4
Hoofdstuk 1. Context: de wereld om ons heen	7
Hoofdstuk 2. Beginselen: wat maakt het CDJA uniek?	11
2.1 <i>Wortels</i>	11
2.2 <i>Ons mensbeeld: Het fundament van een overheidsvisie</i>	13
2.3 <i>Onze Overheidsvisie: De rol van de staat</i>	17
Hoofdstuk 3. Grondslagen toegepast op de politiek van vandaag	23
Hoofdstuk 4. Opdracht: Wat is de rol van het CDJA?	33
Hoofdstuk 5. Waardevolle bronnen voor de christendemocratie	37

INTRODUCTIE

Beste leden,

Onze tijd vraagt om politiek met diepgang. In een wereld vol verandering, onzekerheid en polarisatie is er behoefte aan richting vanuit waarden - niet vanuit de waan van de dag, maar vanuit een fundamentele visie op mens en samenleving.

Binnen het CDJA produceren we elke 5 jaar een nieuwe versie van ons grondslagedocument, met als doel om te reflecteren op onze grondslagen. Dit is tevens een moment om opnieuw te oriënteren en opnieuw te bezinnen op een passende formulering van onze grondslagen tegenover de moderne dag. Het CDA en bij uitstek het CDJA zijn namelijk geen politieke bewegingen van utopische idealen, maar een partij van diepe overtuiging, met basiswaarden die zich tot de werkelijkheid zoals die is verhouden. En dit kan alleen als wij continu persoonlijk eigenaarschap nemen over onze grondslagen, door middel van documenten als deze. Zowel het proces waarin dit document tot stand is gekomen, als de inhoud, vormen een aanzet en inspiratie voor een nieuwe generatie CDJA'ers, een inhoudelijk en politiek-filosofisch fundament voor de komende 5 jaar.

Het document begint met Hoofdstuk 1: “Context: De wereld om ons heen”, waarin de huidige context wordt beschreven. Hoofdstuk 2: “Beginselen: wat maakt het CDJA uniek?” zet de christendemocratische politieke filosofie uit, beginnend met onze wortels (2.1), waarna ons mensbeeld wordt gedefinieerd (2.2), wat het fundament is van onze visie op overheid en kernwaarden (2.3). Hoofdstuk 3: “Grondslagen toegepast op de politiek van vandaag” maakt de vertaalslag van beginselen naar politiek, en beschrijft hoe we onze uitgangspunten toepassen op de samenleving van vandaag en morgen. Dit document eindigt met Hoofdstuk 4: “Opdracht: Wat is de rol van het CDJA?”, reflecterend op hoe deze waarden en uitgangspunten binnen het CDJA tot uiting komen, en hoe we onze grondslagen binnen de vereniging vormgeven.

Voor de totstandkoming van dit grondslagendocument spreken wij onze dank uit aan de Politieke Commissie, de Vormingscommissie, de Verenigingsraad, het Landelijk Bestuur en de leden. Dankzij hun bijdragen is het document uitgegroeid tot een breed gedragen en vanuit meerdere perspectieven zorgvuldig doordacht fundament. Conform de statuten wordt dit grondslagendocument in 2030 herzien, zodat de formulering van onze uitgangspunten aan blijft sluiten bij de belevingswereld van de maatschappij.

Veel leesplezier!

Job Siegmann (Voorzitter Grondslagencommissie), Elise Priester (Landelijk Bestuurslid Internationaal & Vorming), Emma Tiggelaar & Ramon Roks

HOOFDSTUK 1

DE WERELD OM ONS HEEN

De wereld is voortdurend in beweging. Technologische innovaties, geopolitieke verschuivingen en maatschappelijke veranderingen volgen elkaar in hoog tempo op. Wat vandaag vanzelfsprekend lijkt, kan morgen radicaal veranderen. In die continue stroom van verandering staat het CDJA voor een verhaal dat én tijdloos én actueel is: tijdloos in haar uitgangspunten en mensbeeld, actueel in de manier waarop we die uitgangspunten toepassen in een veranderende samenleving.

Nederland is een zelfbewust en veerkrachtig land. Door de eeuwen heen hebben we talloze crises overwonnen: van watersnood en oorlog tot economische neergang en maatschappelijke spanningen. Onze kracht lag altijd in samenwerking, gedeelde waarden en het vermogen om verantwoordelijkheid te nemen, ook als het moeilijk werd. De christendemocratie heeft een belangrijke rol gespeeld in het bouwen aan het Nederland zoals we dat vandaag kennen. Een land waarin we mogen leven in vrijheid, veiligheid en welvaart. Dat schept verplichtingen voor de toekomst.

Toch staan we opnieuw voor grote uitdagingen. De oorlog aan de rand van Europa, het opkomend anti-democratisch sentiment, economische spanningen, culturele diversiteit en immigratie, klimaatverandering en demografische verschuivingen zetten onze samenleving onder druk. In deze tijd is het verleidelijk om terug te vallen op simplistische antwoorden of ons terug te trekken in ons eigen gelijk. Het CDJA kiest een andere weg: die van verantwoordelijkheid, verbondenheid en koersvastheid. Voor het CDJA begint de toekomst met trots. Trots op waar we vandaan komen, op onze waarden en verworvenheden. En trots op waar we naartoe willen: een samenleving die niemand uitsluit en waar we elkaar versterken. Wij geloven dat je samen verder komt dan alleen. Waar de wereld voortdurend verandert, houden wij koers. Niet uit starheid, maar vanuit overtuiging. Omdat wie zwalkt, nooit stabiel kan zijn. Omdat wij geloven in het christelijk-sociaal mensbeeld en de kracht van de sociale markteconomie, waarin vrijheid hand in hand gaat met solidariteit en verantwoordelijkheid.

Het CDJA bevindt zich in het politieke midden, maar dat 'midden' is voor ons geen doel op zich, noch een ideologie. Het is de plek waar we bouwen aan bruggen tussen mensen, aan oplossingen die de gemeenschap dienen. Politiek bedrijven vanuit christendemocratische grondslag vraagt meer dan een beroep op traditie. Het vereist waardigheid, verantwoordelijkheid en een diep besef van menselijke gelijkwaardigheid en traditie.

Geloof en traditie moeten daarin niet een excuus zijn om anderen uit te sluiten, maar moeten juist de basis vormen om ieder mens in zijn waarde te zien.

Wij geloven dat we onze wortels niet hoeven te verloothen om te vernieuwen. Maar we mogen wél afstand nemen van gewoonten en structuren die mensen klein houden of buitensluiten. De samenleving van vandaag vraagt om politiek die om meer draait dan macht of geld. Een politiek die de mens en de gemeenschap centraal stelt. Vanuit dat besef bouwen wij aan een hoopvolle toekomst.

**“Geloof en
traditie moeten
[...] de basis
vormen om ieder
mens in zijn
waarde te zien.”**

CDJA.

Est. 1981

HOOFDSTUK 2

Beginnelsen: wat maakt het CDJA uniek?

Net zoals dat de huidige context niet los te zien is van het verleden, is de christendemocratie en haar rol niet los te zien van onze geschiedenis en traditie: vandaar dat we beginnen met onze wortels (2.1). Wat onze wortels laten zien is dat wij een stroming zijn die begint bij de mens, waar de rol van de overheid ten dienste staat aan de belangen van mens en gezin. Vandaar dat het christendemocratische mensbeeld wordt gedefinieerd (2.2) voordat we uitkomen bij de visie op overheid en onze kernwaarden (2.3).

2.1 Wortels

2.1.1 Brede traditie van denken en doen

Het CDJA is geworteld aan de christendemocratische traditie van denken en doen. Deze traditie vindt haar wortels in het brede christendom en heeft zich door de eeuwen heen ontwikkeld tot een krachtig sociaal-politiek gedachtegoed. Ze kreeg vorm in het geleefde leven van mensen die, geïnspireerd door hun geloof, opkwamen voor gerechtigheid, solidariteit en gemeenschapszin. Maar ook in het werk van denkers binnen de brede christelijke traditie, zoals Augustinus en Thomas van Aquino, die nadachten over menselijke waardigheid, de rol van de gemeenschap en het streven naar het goede leven.

Aan het eind van de 19e eeuw kreeg deze traditie en filosofie een duidelijke politieke vertaling. In de katholieke wereld gebeurde dat in 1892 met de encycliek *Rerum Novarum* van paus Leo XIII, waarin een christelijk antwoord werd geformuleerd op de sociale kwesties van die tijd. Hij staat daarmee aan de grondslag van het katholiek sociaal denken. In datzelfde jaar zette Abraham Kuyper vanuit protestantse traditie op het eerste Christelijk Sociaal Congres zijn visie uiteen op de rol van geloof, rechtvaardigheid en maatschappelijke verantwoordelijkheid. Hoewel verschillend van oorsprong, groeiden deze visies toe naar een gedeeld sociaal-christelijk fundament: betrokkenheid op de samenleving, bescherming van de kwetsbaren en erkenning van menselijke waardigheid.

Eenzelfde besef van sociale verantwoordelijkheid, menselijke waardigheid en gemeenschapszin vinden we overigens niet alleen binnen de christelijke traditie. Ook binnen andere abrahamitische religies, zoals het jodendom en de islam, is er een rijke traditie van denken over rechtvaardigheid, zorg voor de naaste en de rol van geloof in het publieke leven. En los van religie delen veel mensen deze waarden vanuit hun eigen levenservaring, gewetensvorming of culturele achtergrond. Het sociaal-christelijk gedachtegoed raakt daarmee aan iets breders: een gedeeld verlangen naar een samenleving waarin mensen tot hun recht komen, samen verantwoordelijkheid dragen en niemand wordt buitengesloten.

2.1.2 Politieke vormgeving

In 1980 kwamen de diverse lijnen van het christendemocratisch denken in de Nederlandse politiek ook institutioneel bij elkaar in de fusie van de KVP, ARP en CHU tot het CDA. Daarmee ontstond een brede volkspartij die het christendemocratisch denken met elkaar verbindt in Nederland. Diezelfde geest van verbinding leeft voort in de partij en ook in het CDJA. Wij koesteren deze geschiedenis, niet als museaal erfgoed, maar als levende bron. De waarden die ons vormen; zoals solidariteit, rentmeesterschap, gedeelde verantwoordelijkheid en menselijke waardigheid, zijn vandaag minstens zo relevant als toen. Ze komen niet alleen voort uit boeken maar vooral uit het leven zelf: uit de manier waarop mensen samenleven, zorgen voor elkaar en zich inzetten voor het algemeen belang. Als politieke jongerenorganisatie willen wij deze waarden blijven voeden en politiek vormgeven. Wij staan in een traditie die ons uitnodigt tot dienstbaarheid, nadenken, doen en verbinden. Iedereen die zich daarin herkent is bij ons welkom, ongeacht afkomst, geloof, geslacht of seksuele oriëntatie of identiteit.

2.2 Ons mensbeeld: Het fundament van een overheidsvisie

De christendemocratie is een politieke overtuiging die begint bij de mens. We zijn een stroming van politieke overtuiging boven politiek idealisme: de mens staat centraal, niet een politiek systeem of utopische samenleving. Deze nadruk op persoon en gezin is een startpunt voor hoe wij denken over de staat en diens rol.

Dit betekent dat voordat wij een overheidsbeeld of samenlevingsvisie kunnen formuleren, we moeten beginnen bij de mens. Hoe zien wij de mens, en hoe beïnvloedt dit onze blik op de samenleving?

2.2.1 De waardigheid van de mens centraal

Het CDJA vertrekt vanuit het principe dat de mens is geschapen naar het beeld van God: Imago Dei. Dit betekent dat ieder individu een intrinsieke en onvervreemdbare waardigheid bezit, los van afkomst, status of prestaties. Ook voor niet-religieuzen is dit een fundamenteel uitgangspunt: het erkennen van de waardigheid van iedere mens als iets overstijgends, iets onveranderbaars en van bovenaf gegeven, is de basis voor een rechtvaardige en solidaire samenleving. Het CDJA gelooft dat de manier waarop wij naar mensen kijken vraagt om een houding van respect, bescherming en de ruimte voor mensen om zich te kunnen ontplooiën. Wij streven mensen en haar samenleven niet als middel maar als doel te zien. Politieke afwegingen tussen verschillende belangen zijn onvermijdelijk, maar het is essentieel om de mens zelf en haar samenleven hierin centraal te houden.

2.2.2 De mens komt tot bloei in relatie tot de ander

Wij benaderen de mens niet als een geïsoleerd individu, maar als een relationeel wezen. De mens vindt betekenis en identiteit in relatie tot de ander. Dit personalistische uitgangspunt betekent dat wij God en het goede leven niet in afzondering vinden, maar in de ontmoeting met de ander.

Een samenleving die dit principe erkent, biedt ruimte voor verbinding en ontmoeting en bestrijdt eenzaamheid en individualisme. Gezin en de directe omgeving staan hierin centraal.

Het goede leven wordt niet gevonden in puur individuele ontplooiing, maar in betrokkenheid bij de gemeenschap. Dit vraagt om een samenleving die solidariteit en wederkerigheid bevordert en waarin mensen niet slechts rechten opeisen, maar ook verantwoordelijkheid dragen voor elkaar.

2.2.3 Vrijheid als middel, niet als doel

Vrijheid is een essentieel concept voor het CDJA, maar geen doel op zich. Wij zien vrijheid als teleologisch: het doel van vrijheid is niet puur om vrij te zijn, maar vrijheid is nodig om het goede te vinden en te doen^[1]. Dit betekent dat vrijheid niet betekent dat alles kan en moet kunnen, maar dat het aan de mens is om van zijn fouten te leren.

Het goede leven is een zinvol leven. Mensen ontdekken hun rol en verantwoordelijkheid binnen de samenleving, en geven daar invulling aan door het goede te doen. Vrijheid stelt mensen in staat fouten te maken, te leren en te groeien, maar verliest haar waarde wanneer zij losstaat van morele verantwoordelijkheid en sociale verbondenheid.

Dit impliceert dat wij binnen het CDJA vrijheid waarderen als een voorwaarde voor persoonlijke groei en ontwikkeling, maar ook erkennen dat structuren en gemeenschappen nodig zijn om richting en ondersteuning te bieden. Een politiek die louter uitgaat van individuele vrijheid zonder aandacht voor verantwoordelijkheid leidt tot vervreemding en verlies van gemeenschapszin.

2.2.4 Een hoopvol en tragisch mensbeeld

Het CDJA koestert een hoopvol mensbeeld: wij geloven in de kracht van menselijke goedheid en de mogelijkheid om samen te bouwen aan een betere samenleving. We geloven in de (veer)kracht van mensen en zien dit ook constant terug in de samenleving om ons heen. Tegelijkertijd erkennen wij de tragiek van de mens: niemand is volmaakt en ieder mens schiet onvermijdelijk tekort.

Hieruit volgt een rol voor de overheid en de gemeenschap: om mensen te ondersteunen waar zij falen en om te beschermen tegen misbruik en onrecht. Politiek is dan ook geen instrument van maakbaarheid, maar een manier om het goede te faciliteren en de menselijke tragiek in goede banen te leiden. Een politiek van verantwoordelijkheid en plichten, maar ook een politiek van genade en tweede kansen.

2.2.5 Binnen en buiten het CDJA

Het CDJA streeft ernaar een politieke jongerenorganisatie te zijn waar waardigheid en menselijkheid centraal staan. Dit betekent dat wij in onze omgang met elkaar de persoon boven de positie stellen: het gaat niet om status, maar om de waarde van de ontmoeting.

Wij geloven dat de ultieme betekenis van onze politiek ligt in de dialoog, in het samen leren en groeien binnen en buiten de vereniging, zowel als personen en als christendemocraten. In onze discussies en politieke keuzes laten wij ons leiden door respect voor de ander, verantwoordelijkheid voor de gemeenschap en het streven naar het goede. Wij streven naar een cultuur van openheid, eerlijkheid en betrokkenheid, waarin iedereen de kans krijgt om bij te dragen en zich te ontwikkelen.

2.3 Onze Overheidsvisie: De rol van de staat

Wij zijn een partij van overtuigingen en beginselen, niet van blauwdrukken of ideaalbeelden. Wij hebben geen beeld van de ideale samenleving, maar geloven in principes van goede politiek. Goede politiek betekent het vertalen en in praktijk brengen van ons mensbeeld naar en in de politiek. Hoewel onze partij uit vele kleuren bestaat, zijn het onze gedeelde waarden en de invulling daarvan, waar we elkaar vinden. Ze vormen het uitgangspunt in discussies, beslissingen, en bieden een kompas voor de jonge christendemocraat.

2.3.1 Solidariteit: Omzien naar elkaar

Een samenleving die omziet naar elkaar, en een overheid met oog voor de zwakken en kwetsbaren in de samenleving. Wij zien dit niet als een fundamentele strijd tussen klassen of groepen, maar als een samenleving waar de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen, en waarin de overheid een fundamentele verantwoordelijkheid heeft om voor de meest kwetsbaren in de samenleving op te komen. Verschillen in de samenleving zijn onvermijdelijk - een rechtvaardige samenleving is dan ook niet een van absolute gelijkheid, maar wel een van gelijkwaardigheid en solidariteit, ondanks verschillen. Enerzijds vraagt dit van de overheid maatschappelijke steun via bijvoorbeeld sociale zekerheid en maatschappelijke voorzieningen, anderzijds vraagt dit van mensen zelf om zich solidair op te stellen tot de medemens en wat die nodig heeft.

2.3.2 Rentmeesterschap: Koesteren, doorgeven en loslaten

De waardigheid van de mens en diens directe omgeving betekent een koestering van natuur en leefomgeving. De schepping is niet slechts een middel voor de mens om zich eigen te maken, maar heeft intrinsieke waarde, en de mens heeft hierin een verantwoordelijkheid ter goed beheer. Als het gaat om privaat eigendom staat verantwoord beheer hierin centraal, met tegelijk een terughoudende rol voor de overheid in publieke toe-eigening.

Daarnaast is er een maatschappelijke rol voor christendemocraten in het koesteren en doorgeven van waarden en tradities. Tegelijk zijn wij niet reactionair: onze waarden en principes zijn tijdloos, maar de invulling van deze overtuiging verandert met de tijd. We moeten onze tradities koesteren, maar moeten ons tegelijk actief verhouden tot de tijd waarin we ons bevinden. Dit is geen zwart-witte onderscheid tussen traditie en vooruitgang, maar het is alleen als wij het belang van tradities kunnen erkennen en tegelijk kunnen reflecteren op deze tradities dat wij het goede kunnen behouden, en vastgeroeste tradities kunnen loslaten. Dit koesteren en herontdekken van oude tradities en principes brengt ons ook een verantwoordelijkheid onze huidige traditie en levenswijze op een goede manier over te dragen naar toekomstige generaties.

2.3.3 Gespreide verantwoordelijkheid: Samenleving, gemeenschappen en gezinnen

In het omzetten van deze waarden naar acties is een rol weggelegd voor de burger. Zoals blijkt uit het mensbeeld van het CDJA is het goede leven een zinvol leven, waarin mensen hun rol en verantwoordelijkheid binnen de samenleving mogen ontdekken. Kortom: Het goede leven bestaat niet uit het kiezen van een mens' eigen optimale levensweg, maar uit het interpreteren van diens rol in de samenleving. Dit betekent dat wij geloven dat mensen zelf een verantwoordelijkheid hebben het goede te doen en zich tot de samenleving te verhouden, met een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid elkaar hierin te helpen en bij te staan.

Dit schept een cruciale rol voor gemeenschappen waarin mensen invulling kunnen geven aan die rol, en kunnen groeien in verantwoordelijkheid en ontwikkeling. Gezinnen, verenigingen, kerken en maatschappelijke verbanden en instituties helpen de mens om tot bloei te komen. Ook schept dit een rol voor maatschappelijke instituties en verenigingen: de overheid is beperkt in haar doen en weten, en de rol van het maatschappelijk middenveld ter bevordering van goed politiek beleid is essentieel.

2.3.4 Publieke gerechtigheid: Een dienstbare overheid

Een verantwoordelijke samenleving vergt een overheid die haar rol goed kent. Maatschappelijke instituties en verenigingen moeten vrij zijn hun eigen doelstelling na te streven en zichzelf te organiseren, wat Kuyper "soevereiniteit in eigen kring" noemt, en binnen de katholieke traditie terug te vinden is in het beginsel subsidiariteit. Tegelijk is er wel een rol voor de staat om onrecht te bestrijden. Gemeenschappen kunnen verstikkend zijn voor het individu, en het is taak voor de overheid om "de eenling te beschutten door overheersing van zijn kring" (Kuyper in Soevereiniteit in eigen kring). Dit alles vergt een dienstbare overheid, die enerzijds terughoudend is in het zich bemoeien met maatschappelijke organisaties, maar tegelijk handelt als schild voor de zwakken. Voor het CDA staan de rechtsstaat en de parlementaire democratie hierin centraal: burgerlijke vrijheden omtrent meningsuiting, geloofsovertuiging en samenkomst zijn essentieel ter bescherming tegen een "tirannie van de meerderheid".

2.3.5 Binnen en buiten het CDJA

Deze kernwaarden zijn niet nieuw. Ze vormen al decennialang het fundament van de christendemocratie en onze partij. Deze waarden hebben ons samengebracht en vormen onze kracht. Met deze kernwaarden nemen wij onze plaats als christendemocraat in het politieke landschap. Waar andere stromingen zich primair richten op individuele vrijheid of sociale klassenstrijd, vinden wij onze weg in gelijkwaardigheid, verantwoordelijkheid en gemeenschappelijkheid. We geloven in een samenleving waarin de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen, maar niet in een fundamentele strijd tussen klassen of groepen. Wél in het belang van tradities, gemeenschappen en waarden & normen, maar niet in reactionair leiderschap. En wél in vrijheid, maar ook in de ontplooiing van persoon en gemeenschap.

Om die kracht te behouden is het nodig deze waarden actief uit te dragen in onze vereniging, als bestuur en als lid. Net zoals dat wij politiek handelen zien in het verlengstuk van persoonlijke overtuiging en mensbeeld, is het aan ons als vereniging taak deze visie op overheid toe te passen binnen onze vereniging. Dit betekent dat wij solidair zijn met elkaar, en omzien naar leden die dreigen buiten de boot te vallen. Het betekent dat we rentmeesters zijn van onze geschiedenis en grondslagen, en dat waar leden verantwoordelijkheid nemen deze wordt gegeven. Ook betekent het dat functiebekleding en algemene processen rechtvaardig verlopen, en dat waar dingen fout gaan tijdig wordt ingegrepen.

“het goede leven is een
zinnol leven, waarin
mensen hun rol en
verantwoordelijkheid
binnen de samenleving
mogen ontdekken.”

HOOFDSTUK 3

Grondslagen toegepast op de politiek van vandaag

Om de grondslagen kleur te geven, verhoudt dit hoofdstuk elke kernwaarden tot een maatschappelijk vraagstuk. Dit wil niet zeggen dat discussie over deze kwesties beperkt is tot een specifieke kernwaarde, de kernwaarden zijn immers intrinsiek aan elkaar verbonden. Het betekent ook niet dat de uitwerking van de kernwaarden enkel in het licht van de gekozen onderwerpen staat, ze zijn veel breder toepasbaar dan dit. Echter, het is belangrijk om de beginselen handen en voeten te geven, juist omdat onze beginselen bedoeld zijn als beginselen van handelen: zonder toepassing blijven het slechts mooie abstracte ideeën.

3.1. Publieke gerechtigheid en het belang van de rechtsstaat

Ieder mens is uniek en heeft een onvervreemdbare waarde. De overheid moet die beschermen, vooral waar mensen kwetsbaar zijn. In hoofdstuk 2.2 hebben we de menselijke waardigheid als kernbegrip van het christendemocratische mensbeeld behandeld.

De overheid heeft de verantwoordelijkheid om die waardigheid actief te waarborgen - publieke gerechtigheid- door rechtvaardige wetgeving, gelijke toegang tot het recht, en bescherming van fundamentele vrijheden. Dat betekent ook dat zij moet ingrijpen waar de rechten van burgers worden geschonden, wanneer mensen buiten de boot vallen en wanneer mensen door bijvoorbeeld financiële beperkingen geen toegang hebben tot het rechtssysteem. Een rechtvaardige rechtsstaat is niet alleen een technisch of juridisch systeem, maar een morele opdracht aan de overheid en de samenleving om ieder mens in zijn waardigheid te erkennen en te beschermen.

De rechtsstaat is niet alleen een zaak van de overheid, maar ook van burgers en maatschappelijke verbanden. Wij streven naar een gemeenschap waarin mensen naar elkaar omkijken en gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen voor vrijheid en veiligheid. In zo'n gemeenschap heeft men respect voor elkaar en elkaars bezittingen en grijpen mensen in wanneer onrecht plaatsvindt. Niet als eigen rechter, maar als bondgenoten van het recht. Een rechtvaardige samenleving gaat verder dan een rechtvaardig rechtssysteem. Het vergt burgers die naar elkaar omkijken, elkaar zien en steunen, en bijdragen aan een veilige en betrokken samenleving. De verantwoordelijkheid voor een veilige en rechtvaardige samenleving rust op ons allemaal: burgers, gezinnen, scholen, kerken en verenigingen.

Wij zien het parlement niet alleen als volksvertegenwoordiging, maar ook als medewetgever. Wij geloven in de representatieve democratie waarin het volk het parlement kiest en het mandaat geeft om namens hen de koers voor Nederland te bepalen. Het feit dat deze politici, of “volksvertegenwoordigers”, gekozen zijn door het volk impliceert niet dat zij vrijuit alles kunnen roepen. Zij hebben als medewetgever de taak om te werken aan rechtvaardig, stabiel en uitvoerbaar beleid.

Vertrouwen in de overheid begint bij betrouwbaarheid. Dat betekent: zeggen wat je doet, en doen wat je zegt. Burgers moeten erop kunnen rekenen dat overheidsorganisaties rechtsstatelijk handelen, besluiten zorgvuldig nemen en fouten erkennen en herstellen. Belangrijk hierbij is dat ook rekening wordt gehouden met de capaciteiten, of doenvermogen, van burgers en bedrijven om te begrijpen hoe beleid, regelingen en wetten werken. Bestuur en uitvoering moeten niet tegenover de burger staan, maar hem recht doen. Dit vereist een cultuur van integriteit, rechtvaardigheid, verantwoordelijkheid en wederzijds begrip.

3.2. Gespreide verantwoordelijkheid & gezin

Wij geloven dat de mens betekenis en identiteit in relatie tot de ander. Het gezin is de eerste plaats waar mensen verantwoordelijkheid dragen en leren te dragen, niet alleen voor zichzelf, maar ook voor hun naasten. Dit is het meest elementaire verband waarin solidariteit en zorg voor de ander vorm krijgen. Hier worden de waarden van respect, verantwoordelijkheid en zorg voor elkaar gedeeld en doorgegeven. Het gezin is dan ook een natuurlijke basis voor sociale cohesie. In deze relaties vindt men de oorsprong van de gemeenschap waarin ieder individu zich erkend en ondersteund voelt.

Gezinnen en samenlevingsvormen staan vandaag de dag voor nieuwe uitdagingen. De verdeling van zorgtaken en werk, de druk van een steeds sneller veranderende economie en de toegenomen complexiteit van het dagelijks leven vragen om balans en wederzijds begrip. Voor het CDJA is het essentieel dat iedereen, ongeacht achtergrond of gender, de ruimte krijgt om verantwoordelijkheid te delen in gezin, werk en samenleving. In de praktijk ervaren veel mensen nog obstakels in het combineren van werk, zorg en persoonlijke ontwikkeling. De overheid heeft hierin een duidelijke taak: barrières wegnemen, keuzes mogelijk maken en ondersteuning bieden waar dat nodig is.

3.3. Solidariteit & de sociale markteconomie

Wij streven naar een sociale markteconomie die vrije marktwerking combineert met overheidsingrijpen om sociale rechtvaardigheid te waarborgen. Deze visie is diep geworteld in het Rijnlands model, waarin de overheid een actieve rol speelt in het scheppen van een rechtvaardige economische orde. De staat garandeert kaders voor concurrentie, voorkomt machtsmisbruik en waarborgt solidariteit. In lijn met het subsidiariteitsprincipe grijpt de overheid in waar het nodig is, maar laat zij ruimte aan maatschappelijke verbanden waar het kan. Een ander kenmerk van het Rijnlands model is de nadruk op overleg en samenwerking. In plaats van eenzijdige top-down besluiten of harde marktconcurrentie, is er ruimte voor sociale partners, zoals vakbonden, werkgeversorganisaties, maatschappelijke instellingen, om samen afspraken te maken over arbeidsvoorwaarden, pensioenen en werkgelegenheid. Het Rijnlands model kent een nadruk op solidariteit, langetermijnbelangen, sociale rechtvaardigheid en samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties.

In een gezonde sociale markteconomie moeten ondernemerschap en persoonlijke verantwoordelijkheid hand in hand gaan. We geloven dat werk moet lonen en dat mensen die bijdragen aan de welvaart van het land ook eerlijk beloond moeten worden voor hun inspanningen. Maar de economische vrijheid die de markteconomie biedt, moet gepaard gaan met solidariteit.

Het is belangrijk dat er ruime mogelijkheid is om mee te draaien in de samenleving, ongeacht zijn of haar persoonlijke situatie. Dit sluit aan bij het denken van Röpke, die benadrukte dat een markt alleen moreel legitiem is als deze ten dienste staat van de mens en ingebed is in een moreel en cultureel verantwoord kader.

Solidariteit is een van de fundamenteën van de christendemocratische visie op de sociale markteconomie, met sociale zekerheid als een noodzakelijke voorwaarde voor vrijheid en menselijke waardigheid. Wie niet in staat is om te werken, moet kunnen rekenen op een vangnet. Het recht op sociale zekerheid is dan ook een essentieel onderdeel van een rechtvaardige samenleving. Dit vangnet zorgt ervoor dat niemand achterblijft en dat iedere burger, ongeacht zijn of haar situatie, kan rekenen op een menswaardig bestaan.

Het Rijnlandse model waardeert arbeid als niet alleen vanuit economisch perspectief, maar ook als sociale en morele deugd. Werken is een manier waarop mensen bijdragen aan het algemeen welzijn. Het belonen van werk is daarom niet alleen een economische kwestie, maar ook een morele, waar mensen met afstand tot de arbeidsmarkt in het bijzonder aandacht verdienen.

3.4 Rentmeesterschap & Pluriformiteit

Rentmeesterschap herinnert ons eraan dat cultuur een erfenis is die we met zorg doorgeven aan volgende generaties.

En subsidiariteit betekent dat de opbouw van gemeenschap en cultuur van onderaf begint – in gezinnen, scholen, verenigingen, (geloofs)gemeenschappen en lokale initiatieven – waar mensen elkaar werkelijk ontmoeten.

Een pluriforme samenleving kent diversiteit, maar heeft ook een begrip nodig van wat haar bindt. Samenleven vraagt om gemeenschappelijke ruimten, waarden en belevingen waarin mensen elkaar herkennen, ondanks verschillen. Gedeelde verhalen, uitingen en tradities vormen de basis van die verbondenheid. Cultuur is een gemeenschappelijk goed. Door plaatsen van ontmoeting en culturele uitwisseling te koesteren, blijft onze samenleving geworteld, veerkrachtig en in staat om vrijheid en verbondenheid in evenwicht te houden.

Een voorbeeld van waar pluriformiteit en cultureel rentmeesterschap samenkomt is in het bijzonder onderwijs. Het recht om als (geloofs)gemeenschap samen te komen en een school op te richten met steun van de overheid stelt gemeenschappen in staat hun traditie en cultuur over te brengen naar een nieuwe generatie. Kern hierin is dat de school verantwoordelijkheid draagt en neemt voor een goede leeromgeving, waar niet alleen de gemeenschapswaarden worden overgebracht, maar ook de algemene waarden die ons als pluriforme samenleving binden. Dit alles kan alleen als de school een veilige omgeving biedt voor iedereen, waar leerdoelen centraal staan ter bevordering van de volgende generatie.

“Een rechtvaardige
rechtsstaat is niet
alleen een technisch of
juridisch systeem, maar
een morele opdracht
aan de overheid.”

HOOFDSTUK 4

Opdracht: Wat is de rol van het CDJA?

Gegeven dat dit onze grondslagen zijn, wijdt dit hoofdstuk aan wat dit betekent voor ons als politieke jongerenorganisatie. Onze beginselen bestaan immers niet in een vacuüm, maar bieden een handboek voor ons dagelijks politiek handelen: vandaar dat dit hoofdstuk ingaat op wat deze beginselen concreet betekenen voor de doelstelling en invulling van het CDJA.

Doelstelling

Het CDJA is de politieke jongerenorganisatie van het Christen-Democratisch Appèl (CDA). In haar taakopvatting staat het CDJA in de christendemocratische traditie van het appèl: een oproep aan jongeren om verantwoordelijkheid te nemen – voor de samenleving, voor de politieke gemeenschap, en voor elkaar. Vanuit deze roeping vervult het CDJA een drievoudige functie: scholing, rekrutering en articulatie.

Vorming en scholing

Het CDJA wil jonge mensen vormen tot bewuste, bekwame en betrokken christendemocraten. Dat gebeurt via inhoudelijke scholing, debat en politieke verdieping.

Politieke vorming staat bij ons centraal: we zijn geen gezelligheidsvereniging. Het CDJA biedt geen schuilplaats in een ideologische bubbel, maar daagt jongeren uit om met twee benen in de samenleving te blijven staan – op school, in de sportclub, het koor of het buurtcomité – en van daaruit na te denken over de vormgeving van de samenleving.

Rekrutering en het Appèl

Het CDJA is méér dan een kweekvijver voor partijpolitieke functies. Wij doen een appèl op jongeren om zich actief in te zetten voor de samenleving. Dat kan via het CD(J)A, maar ook via vrijwilligerswerk, maatschappelijke diensttijd of werk met maatschappelijk toegevoegde waarde. Jongeren zijn geen individuen die alleen hun nut moeten maximaliseren, maar zich geroepen voelen tot gemeenschap en verantwoordelijkheid. Vanuit deze visie draagt het CDJA bij aan een levendige, representatieve volkspartij – stevig geworteld in alle lagen van de samenleving.

Articulatie en politieke inhoud

Het CDJA geeft een stem aan jongeren in het publieke en politieke debat. Daarbij formuleren wij standpunten vanuit een onderscheidend christendemocratisch perspectief, geworteld in waarden als solidariteit, rentmeesterschap, gespreide verantwoordelijkheid en publieke gerechtigheid. Dit maakt ons fundamenteel anders dan andere politieke jongerenorganisaties, die vaak vertrekken vanuit individualistische, technocratische of ideologische uitgangspunten.

Wij kiezen niet voor jongerenbelangen als doel op zich, maar voor het CDA-belang onder jongeren: het bevorderen van een christendemocratisch perspectief binnen de jonge generatie.

Onze taak is daarbij ook om – waar nodig – de luis in de pels van het CDA te zijn. Het CDJA is constructief waar mogelijk, maar kritisch waar noodzakelijk. We zijn geen applausmachine, maar vervullen een gewetensfunctie binnen de partij. Juist als jongerenorganisatie kunnen wij met frisse blik, scherpe vragen en principiële inzet de partij scherpen en vernieuwen.

Jongeren staan met beide benen in de samenleving en brengen die ervaring mee in het CD(J)A. Jongeren bevinden zich in een unieke maatschappelijke positie: via school, sport, vereniging, werk en familie zijn zij nauw verweven met verschillende lagen van de samenleving. Dat maakt hen bij uitstek geschikt om de antenne van de partij in de samenleving te zijn. Jongeren weten vaak beter dan wie ook wat er speelt in buurten, klaslokalen en sociale netwerken. Vanuit die positie draagt het CDJA bij aan de het CDA als volkspartij: een brede, verbindende partij die geworteld is in alle lagen van de samenleving en die dienstbaar is aan het algemeen belang.

“Het CDJA is méér
dan een kweekvijver
voor partijpolitieke
functies.”

HOOFDSTUK 5

Waardevolle bronnen voor de christendemocratie

Grondslagen Christendemocratie:

- Paus Leo XII (1891) - Rerum Novarum
- Abraham Kuyper (1891) - Het sociale vraagstuk en de christelijke religie. Rede ter opening van het Christelijk-sociaal congres op 9 november 1891

Grondslagen CDA

- Commissie-Kremers (1980) - Program van Uitgangspunten van het CDA
- Programcommissie o.l.v. P. Steenkamp (1993) - Program van uitgangspunten van het CDA

De politieke filosofie van het CDA:

- H.E.S. Woldring (1996) - De christen-democratie: Een kritisch onderzoek naar haar politieke filosofie
- Wetenschappelijk Instituut voor het CDA (2020) - Om een gemeenschappelijk huis: Handboek christendemocratie in de praktijk

Selectie rapporten van het Wetenschappelijk Instituut:

- Dijkman, Gradus en Schinkelshoek (2014) - CDA ontleed: Over de betekenis van de C, D en A
- commissie Beraad Perspectief 2030 (2020) - Zij aan zij: Toekomstperspectief voor Nederland in 2030
- Potappel, van de Beeten en van Os (2021) - Geloof in de democratische rechtsstaat: Een christendemocratisch verhaal voor de rechtsstaat

Overige bronnen:

- Augustinus – Stad van God
- Alexis de Tocqueville (1840) - Democracy in America
- Abraham Kuyper (1880) - Soevereiniteit in eigen kring
- Jacques Maritain (1942) - The end of Machiavellinism
- Simone Weil (1949) - Verworteling
- Hannah Arendt (1958) – De menselijke conditie
- Emmanuel Levinas (1961) – Totaliteit en oneindigheid
- Vaclav Havel (1978) – Power of the Powerless
- Michael Sandel (1984) - The Procedural Republic and the Unencumbered Self
- Charles Taylor (1989) - Bronnen van het Zelf

“

.....

.....

”

.....

